

Igor Škerbot

VRT narim

NAČRTno

Kmečki glas

KAZALO

DELITVE ZELENJADNIC	7	Zahtevnost za hranila	31
Botanične družine	7	Globina koreninskega sistema	32
KRIŽNICE (<i>Brassicaceae</i>)	7	Pozitivne spremljevalke	32
RAZHUDNIKOVKE (<i>Solanaceae</i>)	10	OSNOVE NAČRTOVANJA PRIDELAVE	33
BUČEVKE (<i>Cucurbitaceae</i>)	11	Kolobar	33
METULJNICE (<i>Fabaceae</i>)	13	Poljina	33
KOBULNICE (<i>Apiaceae</i>)	14	Vedno zanimivo načrtovanje	34
NEBINOVKE ali KOŠARICE (<i>Asteraceae, Compositae</i>)	17	Kako načrtovati	35
LUKOVKE (<i>Alliaceae</i>)	18	Gnojenje zelenjadnic	35
ŠČIROVKE (<i>Amaranthaceae</i>)		Razporejanje zelenjadnic na poljine	36
METLIKOVKE (<i>Chenopodiaceae</i>)	19	Pestrost in harmonija	37
BELUŠEVKE (<i>Asparagaceae</i>)	20	Izkoristek pridelovalne površine	39
ŠPAJKOVKE (<i>Vallerianaceae</i>)		Dobri in slabi sosedge	41
ali KOVAČNIKOVKE (<i>Caprifoliaceae</i>)	21	Časovnica v kolobarju	41
TOLŠČAKOVKE ali KLINČKOVCI (<i>Portulacaceae</i>)	22	VRT 4 × 4 m – preprost kolobar, manj kultur	43
AJZOJEVKE (<i>Aizoaceae</i>)	22	VRT 4 × 5 m – preprost kolobar, več kultur	52
DRESNOVKE (<i>Polygonaceae</i>)	23	VRT 7 × 7 m – zahteven kolobar, manj kultur	67
SLAKOVKE (<i>Convolvulaceae</i>)	23	VRT 10 × 10 m – zahteven kolobar, več kultur	82
TRAVE (<i>Poaceae</i>)	24	VRT 15 × 10 m – zelo zahteven kolobar, več kultur	95
Uporaba	25	RASTLINJAK 3 × 4 m	118
PLODOVKE	25	RASTLINJAK 6 × 8 m	127
STROČNICE	26	VISOKA GREDA 1,20 × 2 m	145
KAPUSNICE	26	VISOKA GREDA 1,20 × 4,80 m	158
ČEBULNICE	27	ZAPRTA (zasteklena) GREDA 1,20 × 4 m	167
SOLATNICE	27		
KORENOVKE	28		
GOMOLJNICE	29		
ŠPINAČNICE	29		
DIŠAVNICE in ZAČIMBNICE	29		
Dolžina pridelave	30		
Letni čas	30		

Uporaba

Zelenjadnice uvrščamo v skupine glede na to, kateri del rastline uporabljamo za prehrano (list, plod, strok ...), kaj je torej cilj naše pridelave. Rastline iz različnih botaničnih družin so lahko združene v isto skupino, ker imajo isti cilj pridelave (denimo kumare in paradižnik).

Skupine rastlin in cilji pridelave:

- plodovke – plod,
- stročnice – strok,
- kapusnice – list, glava, socvetje ali roža, brst, koren, odebeljen koreninski vrat,
- čebulnice – čebulica,
- solatnice – list za solato,
- korenovke – koren,
- gomoljnice – gomolj,
- špinačnice – list za špinačo,
- dišavnice in začimbnice – različni deli rastlin za začinjaje in aromatiziranje

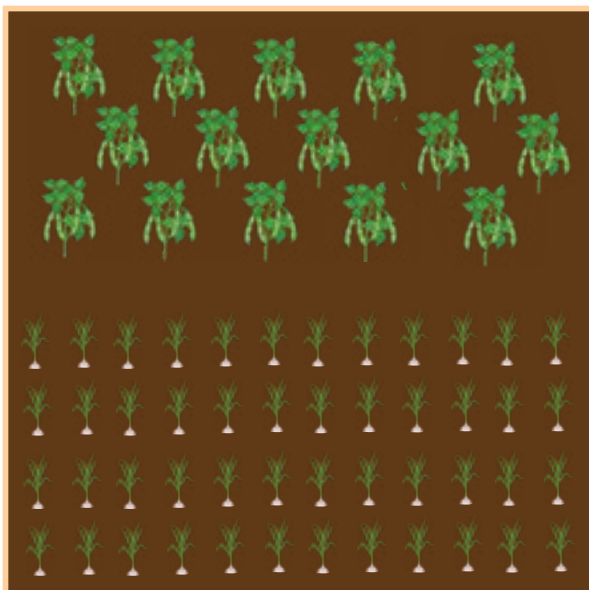
PLODOVKE

V to skupino uvrščamo zelenjadnice večinoma iz botaničnih družin razhudnikovk in bučevk. Skupni cilj pridelave je sočen in mesnat plod z užitno lupino ali brez nje. Plodovke so večinoma zelo zahtevne za toploto, svetlobo, vodo in hranila. Pridelujemo jih iz sadik, ki jih presajamo na stalno mesto pridelave na prostem in v rastlinjakih. Večinoma jih pridelujemo kot glavne posevke, saj pridelovalno površino zasedajo od pomladi do pozne jeseni. Potrebujejo več pridelovalnega prostora, zato jih sadimo na večje sadilne razdalje, jim nudimo ustrezno oporo (vrvica, koli, mreža), jih vršičkamo (npr. paprika), ovijamo okrog vrvice ali kolov (paradižnik) in odstranjujemo zalistnike za ohranjanje enostebelne vzgoje. Kumare dvigujemo in gojimo na mreži (le redko po tleh), bučkam zagotovimo veliko prostora, če so grmičaste ali vrežaste, slednje lahko napeljujemo na različne naravne pregrade, opore, ograjo. Skrbimo za ustre-

žno prehrano, dodajamo kalcij v času oblikovanja plodov, zračimo rastlinjake v poletni vročini in rastline senčimo, s čemer preprečimo opekline na sočnih plodovih. Plodovke potrebujejo velike količine vode, še posebej kumare, lubenice, melone in bučke, zato jih kapljično namakamo. Tla prekrivamo s folijo ali z naravnimi zastirnimi materiali. Predstavniki plodovk so paprika, jajčevec, pepino, paradižnik, fizalis (volčje jabolko), kumare, melona, bučke, lubenica, čajota, mehiška kumara.

4. poljina

GLAVNI POSEVEK

1. gredica: NIZKI FIŽOL

Število vrst: 3

Razdalja sajenja: $0,05 \times 0,30$ m

Število zrn v vrsti: 38

Število zrn: 114

2. gredica: ČESEN

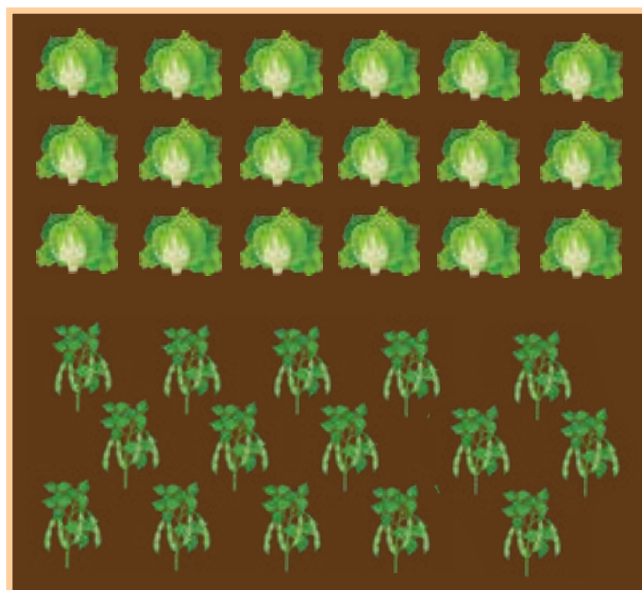
Sajen prejšnjo jesen, prezimi.

Število vrst: 4

Razdalja sajenja: $0,10 \times 0,20$ m

Število strokov v vrsti: 19

Število strokov: 76

NAKNADNI POSEVEK

1. gredica: SOLATA

Število vrst: 3

Razdalja sajenja: $0,30 \times 0,30$ m

Število sadik v vrsti: 6

Število sadik: 18

2. gredica: NIZKI FIŽOL (2. setev)

Število vrst: 3

Razdalja sajenja: $0,05 \times 0,30$ m

Število sadik v vrsti: 38

Število sadik: 114

Na prvo gredico posejemo nizki fižol za stročje v tri vrste. Lahko pripravimo do 10 cm široke setvene jarke in vanje polagamo zrna cik-cak. V tem primeru bomo potrebovali približno 50 % več zrn kot če sejemo v enojno vrsto na razdaljo med zrni 5 cm. Na drugi gredici je že česen od jeseni in ga pobere mo v začetku poletja. Kot naknadni posevek na prvi gredici sadimo solato. Izbiramo med poletnimi sortami. Na drugi gredici po pospravljenem česnu čim

prej posejemo nizki fižol za stročje v tri vrste. Lahko sejemo širšo trakasto ali enojno vrstično. Setveni jarek dobro namočimo z vodo. Posevek prekrijemo z vlakninasto koprno. Pospešuje vznik in zadržuje talno vlago. Čim se razvijejo na mladih rastlinah prvi pravi listi, koprno odstranimo in rastline rahlo osujemo z zemljo ter redno zalivamo, da bo fižol hitro rasel, dokler je še dolg dan.

ČASOVNICA 4. poljina

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
NIZKI FIŽOL												

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
JESENSKI ČESEN												

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
JESENSKI ČESEN												

Posajen lansko jesen, pridelek pobiramo letos v začetku poletja.

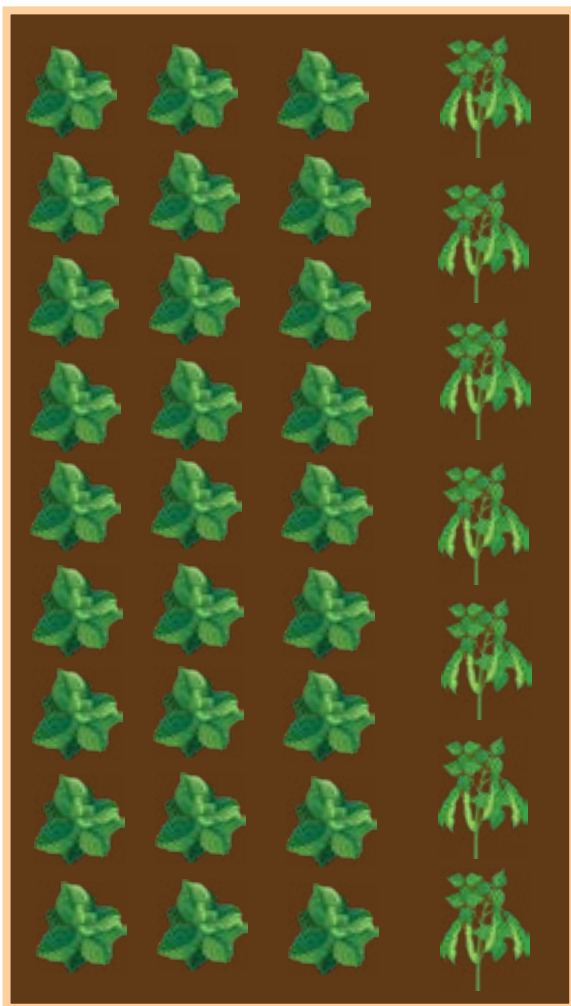
	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
SOLATA												

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
NIZKI FIŽOL (2. setev)												

■ vzgoja sadik
 ■ direktna setev na gredo
 ■ presaditev na stalno mesto
 ■ spravilo pridelka

4. poljina

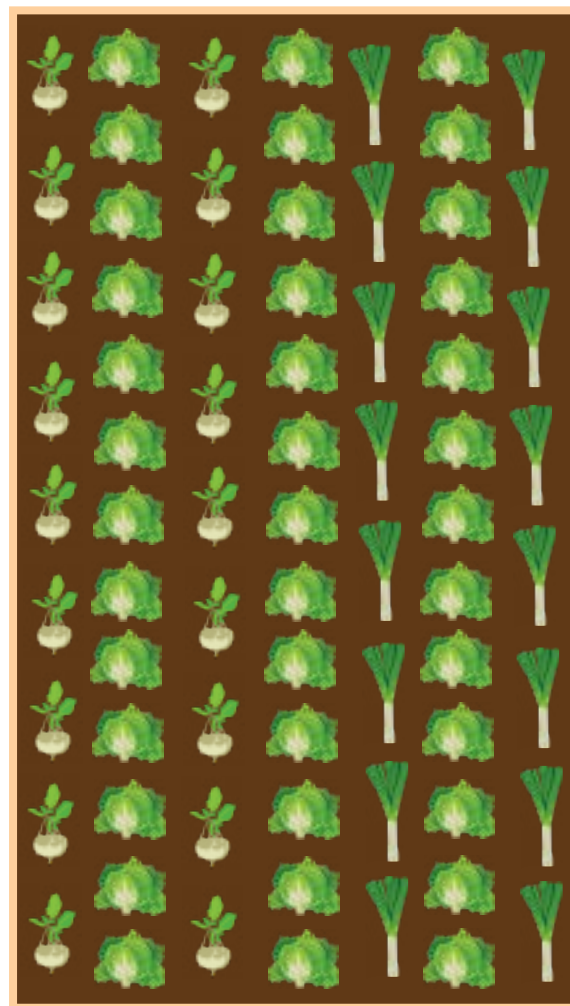
PREDPOSEVEK

1. gredica: ŠPINAČA

Naknadni posevek 3. poljine

2. gredica: GRAH ZA STROK IN ZRNO

Naknadni posevek 3. poljine

GLAVNI POSEVEK SOLATA

Razdalja sajenja solate:

0,30 × 0,40 m

Število vrst solate: 3

Število sadik v vrsti: 27

Število sadik: 81

NADZEMNA KOLERABICA (Isti podatki za POR)

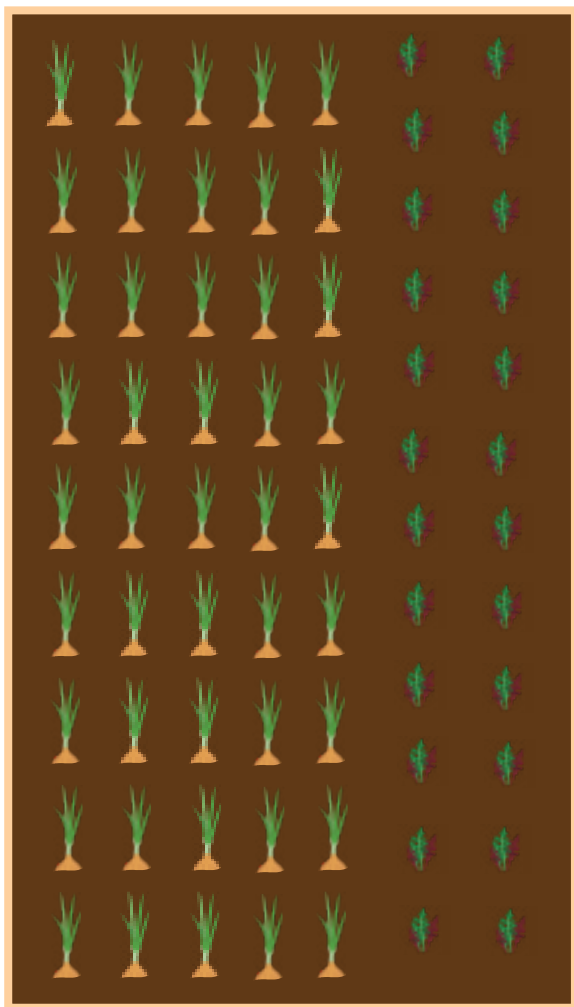
Razdalja sajenja kolerabice:

0,15 × 0,40 m

Število vrst kolerabice: 2

Število sadik v vrsti: 53

Število sadik: 106

NAKNADNI POSEVEK

1. gredica: MLADA ČEBULA

Velikost gredice: $0,7 \times 8$ m

Število vrst: 5

Razdalja sajenja: $0,10 \times 0,15$ m

Število sadik v vrsti: 80

Število sadik: 400

2. gredica: AZIJSKE SOLATNICE

Velikost gredice: $0,50 \times 8$ m

Sejanje semen

Število vrst: 2

Razdalja med vrstama: 0,25

Predposevek sta špinača in grah, ki sta na gredicah od prejšnje jeseni. Spomladi režemo preostale liste špinače, dokler ne gre v cvet. Spomladi obiramo stroke mladega graha za stročje, pozneje še za zrno, ko oblikuje primerno velika zrna v strokih. Ko izpraznimo gredi, na celi poljini, zasadimo mešan posevek solate s kolerabico in porom. Izmenično sadimo 3 vrste solate in 2 vrsti kolerabice, potem pa še solate s porom. Ena vrsta pora naj bo poletne sorte, druga pa jesenske. Jeseni sadimo čebulček za pridelavo mlade čebule pozno jeseni in v nasled-

nji pomladi. Čebulo sadimo na delu poljine, kjer je med solato rasla kolerabica, da se izognemo delu s porom. Čebulčke presajamo konec poletja, pobiramo jih naslednje leto od marca dalje. Na delu poljine, kjer sta bila por in solata, pa posejemo dve vrsti azijske solatnice za rezanje aromatičnih listov vse do pomladi.

ČASOVNICA 4. poljina

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
ŠPINAČA	■	■	■									

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
GRAH				■	■							

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
SOLATA			■	■	■		■	■				

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
KOLERABICA			■	■	■							
					■	■	■	■	■			

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
POR poletni		■	■	■	■							
					■	■	■	■				

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
POR jesenski				■	■	■	■	■		■	■	■

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
MLADA ČEBULA								■	■	■		

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
AZ. SOLATNICE									■	■	■	■
											■	■

■ vzgoja sadik
 ■ direktna setev na gredo
 ■ presaditev na stalno mesto
 ■ spravilo pridelka